

Powiat Bolesławiecki

Powiat Dzierżoniowski

Powiat Głogowski

Województwo Dolnośląskie

Związek Powiatów Polskich

Powiat Górski

Powiat Jaworski

Powiat Jelenia Góra

Powiat Złotoryjski

Powiat Zgorzelecki

Powiat Ząbkowicki

Miasto Wrocław

Powiat Wrocławski

Powiat Wołowski

Powiat Polkowicki

Powiat Wałbrzyski

Powiat Trzebnicki

Przewodniczący Konwentu
Roman Potocki
Starosta Wrocławski

Wiceprzewodniczący Konwentu
Ryszard Raszkievicz
Starosta Złotoryjski

Powiat Jeleniogórski

Powiat Jeleniogórski

Powiat Kłodzki

Powiat Legnicki

Miasto Legnica

Powiat Lubański

Powiat Lubijski

Powiat Lwówecki

Powiat Milicki

Konwent Powiatów Województwa Dolnośląskiego

Stanowisko Konwentu Powiatów Województwa Dolnośląskiego
z dnia 23 marca 2015 roku

w sprawie projektu Ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej i informacji prawnej

Konwent Powiatów Województwa Dolnośląskiego, nie kwestionując potrzeby uregulowania kwestii dostępu do nieodpłatnej pomocy prawnej i informacji prawnej dla osób nie będących w stanie zapewnić sobie dostępu do tych usług na wolnym rynku, wyraża swoje zaniepokojenie co do zawartych w projekcie ustawy szczegółowych propozycji dotyczących sposobu realizacji zadania przez samorząd powiatu.

Uzasadnienie

Proponowane w projekcie ustawy rozwiązania uzasadniają obawę, że ustawodawca świadomie zakłada przerzucenie na samorząd powiatu finansowania części kosztów związanych z realizacją zadania polegającego na zapewnieniu bezpłatnej pomocy prawnej. W szczególności wynika to z braku konsekwencji w kwestii charakteru zadania, jako że art. 1 ust. 3 wskazuje, iż co do zasady jest to zadanie z zakresu administracji rządowej realizowane przez samorząd powiatu w zakresie udzielania nieodpłatnej pomocy prawnej, natomiast art. 3 ust. 1 dopuszcza możliwość realizacji tego zadania przez jednostki samorządu terytorialnego jako zadania własnego. Rozwiązanie takie, przy uwzględnieniu treści art. 23 ust. 1 projektu ustawy, z góry zakłada udział środków własnych samorządu powiatu jako wykonawcy zadania zleconego, ponieważ ustawodawca nie przewiduje udzielenia mu dotacji w wysokości umożliwiającej pełne wykonanie zadania a jedynie w wysokości zapewniającej pokrycie wydatków wyłącznie na wynagrodzenia adwokatów i radców prawnych. Zdaniem Konwentu, przyjęte rozwiązania są niezgodne z art. 49 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (jedn. tekst: Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526 ze zm.), ponieważ nie uwzględniają innych wydatków koniecznych do pełnej realizacji zadania zleconego, takich jak wyposażenie punktów pomocy prawnej zgodnie z wymogami określonymi przez Ministra Sprawiedliwości oraz wydatki eksploatacyjne.

Konwent Powiatów Województwa Dolnośląskiego zdecydowanie opowiada się za odrzuceniem dualnego charakteru tego zadania i jednoznacznym zdefiniowaniem go jako wyłącznie zadania z zakresu administracji rządowej. Zapisana w projekcie ustawy możliwość realizacji przez samorządy tego zadania jako zadania własnego w przekonaniu Konwentu ma na celu stworzenie prawnej podstawy do wydatkowania przez samorządy gmin i powiatów środków własnych na zadanie zlecone przez administrację rządową. Z takim założeniem nie sposób się zgodzić.

Powiat Bolesławiecki

Powiat Dzierżoniowski

Powiat Głogowski

Województwo Dolnośląskie

Związek Powiatów Polskich

Powiat Górski

Powiat Jaworski

Powiat Jelenia Góra

Powiat Złotoryjski

Powiat Zgorzelecki

Powiat Ząbkowicki

Miasto Wrocław

Powiat Wrocławski

Powiat Wołowski

Powiat Polkowicki

Powiat Wałbrzyski

Powiat Trzebnicki

Powiat Świdnicki

Powiat Średzki

Powiat Strzeliński

Powiat Oławski

Powiat Świdnicki

Powiat Jeleniogórski

Powiat Jeleniogórski

Powiat Kłodzki

Powiat Legnicki

Miasto Legnica

Powiat Lubański

Powiat Lubiąski

Powiat Lwówecki

Powiat Milicki

Jednocześnie Konwent oczekuje takich ustawowych rozwiązań, które zagwarantują powiatom możliwość pełnego pokrycia kosztów zlecanego zadania, zgodnie z przywołaną wyżej ustawą o dochodach jst. W sytuacji gdy dotacja celowa nie umożliwi pełnego wykonania zadań zleconych, należy uznać, że nie została ona przekazana zgodnie z wymogami ustalonymi w art. 49 ust. 5 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Dotyczy to w szczególności zapewnienia środków na realizację standardu wymagań wobec punktu świadczenia pomocy prawnej. Zapewnienie warunków lokalowych, co wynika wprost z treści art. 8 ust. 3 projektu ustawy, spoczywa na samorządzie powiatu, który ma w tym względzie współpracować z samorządami gminnymi. Konwent stoi na stanowisku, że koszty z tym związane, jak też koszty utrzymania tych lokali przez cały okres świadczenia pomocy prawnej nie mogą być przerzucane na samorząd. Jeżeli to minister sprawiedliwości upoważniony jest do określenia standardu a zadanie jest zadaniem rządowym zleconym do realizacji samorządowi powiatu, to zlecający ma obowiązek zapewnić realizatorowi niezbędne środki w postaci dotacji celowej na spełnienie tego standardu.

Konwent Powiatów Województwa Dolnośląskiego negatywnie ocenia też przyjęty w projekcie ustawy mechanizm ustalania tzw. mnożnika, jako jednego ze składników służących do określenia wysokości należnej samorządowi powiatu dotacji. Błędem jest bowiem przyjęcie w tym celu ogólnej liczby mieszkańców powiatu, w oderwaniu od liczby osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej (kręgu osób uprawnionych). Podstawą do ustalania wysokości dotacji powinny być bowiem dane odzwierciedlające sytuację społeczną na obszarze powiatu (wchodzących w jego skład gmin), dotyczące osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Wystąpienie zdarzeń nadzwyczajnych, o których mowa w art. 3 ust. 5 powinno stanowić podstawę do zwiększenia dotacji celowej. Ogólna liczba mieszkańców daje preferencje dużym powiatom w określaniu „mnożnika” stanowiącego podstawę do ustalania wysokości dotacji, co stwarzać będzie szersze możliwości wyznaczania większej liczby punktów świadczenia pomocy prawnej, niezależnie od zamożności lub rozmiarów biedy na danym terenie, a także od jego powierzchni. Powiat o dużej powierzchni i rzadkiej gęstości zaludnienia nie będzie w stanie zapewnić odpowiedniej liczby punktów w takiej odległości od miejsca zamieszkania osób zainteresowanych pomocą prawną, która nie będzie barierą w dostępie do tej usługi ze względu na koszty dojazdu. Z powyższych względów trudno także zaakceptować założenie, że do wyliczenia „mnożnika” przyjmuje się liczbę 25 tys. (jeden przeliczeniowy punkt pomocy prawnej przysługujący na 25 tys. mieszkańców powiatu). Ludzie biedni nie mogą wydawać skromnych zasiłków z pomocy społecznej na pokrywanie kosztów dojazdów (czasem nawet kilkakrotnie) do ich siedzib oddalonych po kilkanaście a niekiedy nawet kilkadziesiąt kilometrów od miejsca zamieszkania. Dotyczy to zwłaszcza osób bezrobotnych, które – jak pokazuje doświadczenie – ze względu na sytuację materialną mają duże trudności z realizacją chociażby obowiązków wynikających z ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy i nie stawiają się w wyznaczonych terminach w urzędach pracy, tracąc w ten sposób status bezrobotnego. Jeżeli ustawa ma zagwarantować realny dostęp do pomocy prawnej dla osób najbardziej potrzebujących, to powinna z niej wynikać możliwość tworzenia przez powiat punktów pomocy prawnej jak najbliżej faktycznych beneficjentów, najlepiej w każdej gminie w powiecie, zgodnie z rozpoznanymi we współpracy właśnie z gminami faktycznymi potrzebami społecznymi.

Powiat Bolesławiecki

Powiat Dzierżoniowski

Powiat Głogowski

Województwo Dolnośląskie

Związek Powiatów Polskich

Powiat Górski

Powiat Jaworski

Powiat Jelenia Góra

Powiat Złotoryjski

Powiat Zgorzelecki

Powiat Ząbkowicki

Miasto Wrocław

Powiat Wrocławski

Powiat Wołowski

Powiat Polkowicki

Powiat Wałbrzyski

Powiat Trzebnicki

Powiat Świdnicki

Powiat Średzki

Powiat Strzeliński

Powiat Oławski

Powiat Świdnicki

Powiat Lwówecki

Powiat Milicki

Powiat Jeleniogórski

Powiat Jeleniogórski

Powiat Kłodzki

Powiat Legnicki

Miasto Legnica

Powiat Lubański

Powiat Lubiąski

Samorząd powiatu powinien więc mieć większą swobodę w określaniu liczby punktów pomocy prawnej i warunków ich funkcjonowania, o których mowa w art. 8 ust. 2 projektu ustawy, w porozumieniu z gminami, przy zachowaniu wysokości dotacji wynikającej z przyjętego w ustawie mechanizmu (art. 23).

Przewodniczący Konwentu Powiatów Województwa Dolnośląskiego

Roman Potocki
Roman Potocki
Starosta Wrocławski